

Lad mig derfor slå fast, at det naturligvis ikke kun er selve ordlyden af grundlovsbestemmelsen - der stammer helt tilbage fra 1849 - som Justitsministeriet har støttet sig til. Som anført i notatet bygger Justitsministeriets retsopfattelse navnlig på bestemmelsens historiske sammenhæng og på den klare og entydige fortolkning af bestemmelsen, der - bl.a. som følge af den historiske sammenhæng - har været lagt til grund i den forfatningsretlige litteratur.

5. Med hensyn til den historiske sammenhæng vil jeg fremhæve, at den enevældige konge efter statsbankerotten i 1813 gav afkald på selv at udstede pengesedler og i stedet overlod kompetencen til den nyoprettede Nationalbank, der var en selvejende institution.

Det skete i 1818 og havde virkning for de næste 90 år. Man erkendte nemlig, at befolkningens tillid til danske pengesedler forudsatte en klar adskillelse mellem staten og den udstedende institution.

Da bestemmelsen om kongens ret til at slå mønt i 1848 blev affattet på den grundlovgivende forsamling, antoges kongen altså ikke at have kompetence til at udstede pengesedler. Og i forarbejderne til den første møntlov, der blev gennemført i 1873, er det i overensstemmelse hermed forudsat, at retten til at udstede danske pengesedler var hos Nationalbanken og ikke hos staten.

6. Det er bl.a. disse forhold, der ligger til grund for den nævnte klare og entydige fortolkning i den forfatningsretlige litteratur, hvorefter grundlovens § 26 skal forstås i overensstemmelse med sin ordlyd og derfor kun omfatter mønter. Der er her tale om en fortolkning, der første gang findes i en fremstilling af forfatningsretten fra 1869 og senest i en omfattende afhandling om grundlovens § 20 fra 1999. Fortolkningen går altså igen i 130 års retsvidenskabelig teori.

7. Jeg håber, at jeg hermed har bidraget til at afklare og "afmystificere" spørgsmålet om sedler og mønter.

Samtidig tror jeg, at det er på sin plads at sætte spørgsmålet ind i en lidt større sammenhæng. Man kan jo nemlig spørge, hvilken retlig betydning det egentlig har, om grundlovens § 26 kun omfatter mønter eller også sedler.

Her har man i debatten kunnet få det indtryk, at hvis § 26 også omfatter sedler, så er konsekvensen, at Danmarks tilslutning til den fælles valuta kræver en grundlovsændring. Eller sagt

med andre ord: at konklusionen i Justitsministeriets notat - hvorefter Danmarks tilslutning til den fælles valuta kan ske uden en grundlovsændring - står og falder med fortolkningen af § 26.

Det er ikke korrekt.

Selv om man - hvad der altså efter Justitsministeriets opfattelse ikke er belæg for - antog, at § 26 omfattede sedler, ville den pågældende bestemmelse i EF-Traktaten nemlig kunne tiltrædes efter grundlovens § 20 og altså ikke kræve en grundlovsændring.

Det skyldes, at indholdet af grundlovens § 20 netop er at åbne mulighed for den kompetenceændring, der ligger i, at beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder - herunder de kongelige prerogativer - kan overlades til mellemfolkelige myndigheder uden en grundlovsændring. Jeg kan i den forbindelse fremhæve, at kompetencen efter grundlovens § 26 til at slå mønt udtrykkeligt er nævnt i den forfatningsretlige litteratur som en beføjelse, der kan overlades efter § 20.

Man kan altså sige, at spørgsmålet om mønter og sedler ikke er et spørgsmål om, hvorvidt det er tilstrækkeligt at anvende proceduren i grundlovens § 20, men alene om, i forhold til hvilke traktatbestemmelser det er nødvendigt at anvende § 20-proceduren.

8. Lad mig sammenfatte:

- Skal Danmark tilslutte sig den fælles valuta, er det nødvendigt at anvende den særlige procedure i grundlovens § 20.
 - Proceduren efter grundlovens § 20 er omvendt også tilstrækkelig. Tilslutning til den fælles valuta kræver således ikke grundlovsændring.
 - Bestemmelsen i EF-Traktaten om Den Europæiske Centralbanks ret til at udstede pengesedler med gyldighed i bl.a. Danmark indebærer ikke overladelse af kongens beføjelse efter grundlovens § 26 til at slå mønt. Det skyldes, at § 26 kun omfatter mønter og ikke sedler.
 - Selv om man - hvad der efter Justitsministeriets opfattelse ikke er belæg for - måtte antage, at § 26 også omfattede sedler, ville det ikke ændre den forfatningsretlige konklusion: Danmark ville fortsat kunne tilslutte sig den fælles valuta uden en grundlovsændring.
9. Lad mig herefter kort vende mig mod spørgsmålet D. Her spørger udvalget, om grundloven kræver, at Danmark har en fortrydelsesret i